

Číslo: 6080/2021-2022

SPRÁVA
o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch od **21. 03. 2022** do **24. 03. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Štúrova 70, Kokava nad Rimavicou	
Zriaďovateľ	Obec Kokava nad Rimavicou

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Janka Gondová, riaditeľka školy

Mgr. Jana Šimonová, zástupkyňa riaditeľky pre základnú školu

Vlasta Ozdincová, zástupkyňa riaditeľky pre materskú školu

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 6080/2021-2022 zo dňa 16. 03. 2022

inšpekciu vykonala:

PaedDr. Soňa Hanesová, školská inšpektorka, ŠIC Banská Bystrica

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav realizácie hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí v materských školách

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

MŠ podľa zriaďovateľa		štátna	
Forma výchovy a vzdelávania		celodenná	
Počet tried	4	Vyučovací jazyk	slovenský
Počet detí	68	<i>z nich počet detí so ŠVVP</i>	0
		<i>z nich počet detí zo SZP/MRK</i>	0
Počet pedagogických zamestnancov	8	<i>z nich počet vedúcich pedagogických zamestnancov MŠ</i>	1
Počet pedagogických asistentov		0	

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Formálne predpoklady pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí

V spracovaní vlastných cieľov a zamerania Školského vzdelávacieho programu (ďalej ŠkVP) „Dúha“ bola zohľadnená podpora pozitívneho vzťahu k hudbe prostredníctvom rozvíjania regionálnej výchovy v súlade s projektom Kolovrátok. Materská škola (ďalej MŠ) nemala v rámci učebných osnov konkretizované stratégie výchovno-vzdelávacej činnosti (ďalej VVČ) vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra so zameraním na hudobnú výchovu a podporu rozvíjania hudobnej gramotnosti detí. Učebné osnovy boli vypracované v podobe obsahových celkov, ktorých súčasťou boli výkonové štandardy Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (ďalej ŠVP). Vzhľadom k vlastným cieľom zameraným na rozvíjanie regionálnej výchovy s podporou regionálneho projektu Kolovrátok (2005) nemala rozpracovanú rozširujúcu vzdelávaciu ponuku smerom k rozvíjaniu vzťahu detí k hudbe a nemala zadefinované podporné aktivity týkajúce sa podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí na regionálne podmienky a možnosti školy. MŠ prezentovala aktivity¹ v súlade s vlastnými cieľmi a zameraním² deklarovanými v ŠkVP „Dúha“, ktoré napomáhali deťom po hudobnej a emocionálnej stránke. Z rozhovoru so zástupkyňou riaditeľky vyplynulo, že aktivity zamerané na podporu rozvíjania hudobnej gramotnosti detí a regionálnej výchovy, vzhľadom k situácii s pandemiou COVID-19, boli realizované formou vzdelávacích aktivít v interiéri školy a počas pobytu vonku na školskom dvore bez účasti verejnosti, čo bolo realizované aj počas hospitácie³ školskou inšpektorkou a zaznamenané v písomných plánoch VVČ a triednych knihách. Podmienky a pravidlá realizácie akcií školy a doplnkových aktivít z hľadiska dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia detí boli spracované v školskom poriadku v súlade s právnymi predpismi. Záznamy v triednej knihe sporadicky preukázali realizáciu a integráciu činností a aktivít zameraných na podporu hudobnej gramotnosti detí.

Učiteľky v zadanom dotazníku počas inšpekcie potvrdili realizovanie vzdelávacích aktivít s hudobným zameraním jedenkrát do týždňa viac ako 1 hodinu, integrované využívanie činností s hudobným zameraním počas VVČ, aj využívanie činností s rytmom a rečou s prepájaním činností s hudobným a predčitateľským zameraním, čo bolo v menšej miere dokumentované počas tematickej inšpekcie. Z dotazníkov vyplynulo, že v edukácii s hudobným zameraním učiteľky preferujú rytmické, vokálne, inštrumentálne, percepčné, hudobno-pohybové a aj hudobno-dramatické činnosti. K najčastejším problémom pri príprave a realizácii činností s hudobným zameraním označili v zadanom dotazníku stanovenie cieľa, naplnenie obsahu, obavy vzhľadom na to, že hudobnú výchovu neobľubujú, neistotu vyplývajúcu z obmedzeného prístupu k informáciám, organizačnú náročnosť činností s hudobným zameraním vzhľadom na individuálne výchovno-vzdelávacie potreby a momentálne dispozície detí.

Predložené dve zápisnice z pedagogických rád⁴ neobsahovali informácie o internom vzdelávaní pedagogických zamestnancov a prezentovaní zistení vedúceho pedagogického zamestnanca z kontroly VVČ so zameraním na oblasť hudobnej výchovy. V hárkoch pedagogickej diagnostiky boli písomne zaznamenané pozorovacie procesy z edukácie škálovaním a slovným všeobecným konštatovaním, ktoré nesmerovalo k monitorovaniu napredovania detí v hudobnej gramotnosti ani k hodnoteniu ich pokrokov vzhľadom k plneným cieľom a úlohám realizovanými v hudobnej výchove. Analýzou dokumentácie bolo zistené, že len v jednej triede (trieda č. 1) sa učiteľka podieľala na tvorbe metodického

¹ Regionálna oslava vianočných sviatkov; Morena; Regionálna oslava veľkonočných sviatkov; Deň matiek

² Environmentálna, pohybová a regionálna výchova

³ vynášanie Moreny počas pobytu vonku

⁴ zo dňa 27. 08. 2021 a 09. 02. 2022

materiálu⁵ a portfólia formou tematicky uložených zborníkov piesní a pohybových hier s notovým záznamom.

Učiteľky, vrátane zástupkyne riaditeľky spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v MŠ. Za ostatné dva roky sa učiteľky nezúčastnili vzdelávania v oblasti Umenie a kultúra s dôrazom na hudobnú výchovu a podporu rozvíjania hudobnej gramotnosti detí.

Ani v jednej triede neboli účelovo zriadené hudobné kútiky na realizáciu rôznych aktivít s hudobným zameraním, v čase pozorovania edukácie školskou inšpektorkou bola v 2. triede pri činnostiach s hudobným zameraním využitá tamburína a v 3. a 4. triede počas pobytu vonku deti mali možnosť manipulovať s rytmickými nástrojmi. Zo zadávaného dotazníka a z rozhovoru s učiteľkami počas inšpekcie vyplynulo, že na rozvíjanie hudobnej gramotnosti detí väčšina využívala klavír⁶, čo sa počas inšpekcie nepotvrdilo.

Z rozhovoru so zástupkyňou riaditeľky a nahliadnutím do skladu učebných pomôcok bolo zistené, že škola disponovala adekvátnym množstvom rytmických a melodických hudobných nástrojov (zobcová flauta, ústna harmonika, metalofón, xylofón, Orffov inštrumentár) i vlastnoručne zhotovených rytmických nástrojov⁷, ktoré počas inšpekcie vo VVČ boli minimálne využité. Všetky triedy boli vybavené audiovizuálnou technikou⁸, zásobník piesní a hudobno-pohybových hier s interným metodickým materiálom zameraným na rozvoj pohybových a rytmických schopností detí bol dostupný len v 1. triede. V čase pozorovania edukácie školskou inšpektorkou deti v hrách a činnostiach podľa výberu počúvali perцепčne povrchným vnímaním reprodukovánú hudbu rôznych hudobných nahrávok⁹, detskú literatúru¹⁰ dostupne uloženú v poličkách nevyužili.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Stav VVČ sa zisťoval v troch triedach¹¹ prostredníctvom hospitácií v dopoludňajších formách denných činností. V 4. triede bolo prítomných 11 detí s PPV, v 3. triede 12 detí s PPV a v 2. triede bolo prítomných 13 detí 3-4-ročných. Súčasťou realizovaných činností a z nich vyplývajúcich úloh boli pozorované aj činnosti, v dvoch triedach¹² izolované vzdelávacie aktivity s hudobným zameraním zo vzdelávacej oblasti „Umenie a kultúra – hudobná výchova“.¹³

V rannom kruhu boli deti učiteľkami podnecované na rozčlenenie zvolených slov na slabiky (pri pomenovaní činností a rastlín súvisiacich s jarným ročným obdobím), tleskaním dopĺňali prezentovanie riekaniek a piesní¹⁴, okrem detí v 2. triede chápali vzťah spojenia rytmu a obsahu slov a slovných spojení, primerane objavovali súvislosti rytmu s rečou.

Vo vzdelávacej aktivite dvoch tried (2. a 4. trieda) sa deti zapájali do aktivít súvisiacich s hudobným zameraním. Deti 2. triedy vedeli pomenovať jarné kvety, ich názvy rozčlenili

⁵ Rozvoj pohybových a rytmických schopností tancom a hudbou v predprimárnom vzdelávaní (2014)

⁶ 1. a 4. trieda disponovala elektrickým klavírom; 2. a 3. trieda podlahovým klavírom

⁷ hrkálka naplnená kukuricou a fazuľou

⁸ magnetofón; interaktívna tabuľa, počítač

⁹ celá edícia Mira Jaroša: Na ceste, Čisté rúčky, Čarovné slovička, Pri stole, Pesničkový neposlušník a iné; Dúhové pesničky pre spevavé detičky; Do školy sa teším; Bambuľka; Vianočné pesničky

¹⁰ rozprávky; rečňovanky; leporelá

¹¹ 3. a 4. trieda (deti s PPV); 2. trieda (3-4-ročné)

¹² 4. trieda a 2. trieda

¹³ podoblasť Rytmické činnosti; Vokálne činnosti

¹⁴ Klnka, klnka; Jeden kováč koňa kuje

na slabiky a s pomocou učiteľky vytvárali jednoduchú rytmickú interpretáciu básne¹⁵, ktorá im tamburínou nesprávne prezentovala spojenie slova s rytmom, pričom neakceptovanie odporúčaných metodických usmernení negatívne ovplyvnilo nielen výkony detí, ale aj učiteľky v správnej rytmickej interpretácii básne. Pri realizácii vokálnych činností zameraných na spievanie piesní a riekaniek deti spievali samostatne aj s oporou učiteľiek, ktoré nerealizovali s nimi prípravné cvičenia, nepoužili hudobný nástroj na udanie speváckej polohy, neusmernili deti k dýchaniu celým dychovým aparátom, čo malo nepriaznivý vplyv na rozvoj ich vokálnych zručností a návykov. Pri spievaní niektorých piesní si nezapamätali text a melódiu piesne a ich spev postupne prechádzal do recitácie¹⁶, čo bolo výsledkom nevysvetľovania významu neznámych nárečových slov v ľudových piesňach, nerozvíjania a nepodporovania hudobných skúseností¹⁷ detí učiteľkami. Pri lokomočných pohyboch deti reagovali na zvukové podnety pohybom, vyjadrovali tempo a dynamiku, rozoznávali pochod, čo malo pozitívny vplyv na rozvoj ich sluchovo-motorických schopností. Počas relaxačného cvičenia boli nabádané k rozlišovaniu nehudobných zvukov,¹⁸ ktoré následne identifikovali a určovali odkiaľ zvuk prichádza, dôsledkom čoho boli podporované ich sluchovo-percepčné schopnosti. Počas pobytu vonku bol deťom 3. a 4. triedy priblížený ľudový zvyk pri vynášaní Moreny ako symbolu odchodu zimy a príchodu jari. Deti spoločne vypravovali Morenu, z bezpečnej vzdialenosti sledovali učiteľkou realizované upálenie a hodenie z mosta do Kokavského potoka, na rozlúčku jej spievali ľudové piesne s rytmickým sprievodom Orffovho inštrumentára, pričom nedostatky pri praktickej realizácii techniky hry neprevyšovali ich radosť z hrania.

Všetky učiteľky sa v zadanom dotazníku v čase inšpekcie vyjadrili, že vo VVČ integrovali činnosti s hudobným zameraním, prepájali činnosti s hudobným a predčitateľským zameraním a na porozumenie slov, obsahu, myšlienky piesne, hudobnej skladby, hudobno-pohybovej a hudobno-dramatickej hry, realizovali prípravné cvičenia, čo sa pozorovaním edukácie školskou inšpektorkou nepotvrdilo. Ďalej sa v dotazníku vyjadrili, že hodnotia pokroky detí v oblasti rozvoja a preukázania hudobnej gramotnosti, čo sa analýzou dokumentácie nepotvrdilo.

V realizovaných činnostiach, ktoré súviseli s hudobným zameraním, neboli aplikované efektívne stratégie podporujúce hudobnosť detí deklarovanú vlastnými cieľmi ŠkVP a ani cielene využité možnosti integrovaného prepojenia plnenia obsahu rôznych vzdelávacích oblastí s dôrazom na podiel hudobných činností rozvíjajúcich ich hudobné schopnosti, zručnosti a návyky. Deťom nebola poskytovaná pravidelná spätná väzba, učiteľky ich nepodporovali k vyjadrovaniu názorov a vlastných pocitov k piesňam, ktoré spievali, čím neboli vytvorené predpoklady na podporovanie sebareflexie v rozvoji ich elementárnych hudobných schopností a zručností.

2 ZÁVERY

Spracovanie vlastných cieľov a zamerania v ŠkVP smerovalo k formálnym predpokladom pre plnenie zámerov hudobnej výchovy a podpory rozvíjania hudobnej gramotnosti detí. Zlepšenie si vyžaduje interné vzdelávanie a prezentácia vzdelávaním

¹⁵ Ja som kvietok fialôčka

¹⁶ Tečie voda skokom Kokavským potokom; Prichodí jar pomaličky; Slovenské mamičky

¹⁷ hudobný sluch, hudobná pamäť, hudobná predstavivosť, tonálne cítenie

¹⁸ spev vtákov pri otvorenom okne

získaných poznatkov a zručností pedagogických zamestnancov, profesijných postojov, zovšeobecnenie zistení z kontrolnej činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca z oblasti hudobnej výchovy a monitorovanie napredovania detí v hudobnej gramotnosti prostredníctvom poradného orgánu riaditeľky.

Učiteľky, vrátane zástupkyne riaditeľky spĺňali kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v MŠ. V zrekonštruovaných priestorových podmienkach MŠ si zlepšenie vyžaduje zriadenie hudobného kútika v triedach s dostatočným množstvom rytmických a melodických hudobných nástrojov pre plnenie obsahu vzdelávania ŠkVP a zámerov hudobnej výchovy.

Deti prejavili záujem o aktivity s hudobným zameraním, v ktorých samostatne aj s oporou učiteliek spievali piesne, v 3. a 4. triede chápali vzťah spojenia rytmu a slova. Z dôvodu neuplatňovania efektívnych učebných stratégií a spätnej väzby, ako aj akceptovania odporúčaných metodických postupov, učiteľky počas všetkých foriem denných činností dopoludnia deťom nenapomáhali k získavaniu, upevňovaniu a preukázaniu elementárnych hudobných schopností, zručností a návykov.

OBLASTI VYŽADUJÚCE SI ZLEPŠENIE

- zdefinovanie stratégií VVČ v rámci učebných osnov ŠkVP vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra so zameraním na hudobnú výchovu v súvislosti s vlastnými cieľmi a zameraním korešpondujúcimi s projektom Kolovrátkov,
- rokovania pedagogickej rady vzhľadom k prezentovaniu poznatkov pedagogických zamestnancov zo vzdelávania, zistení vedúceho pedagogického zamestnanca z kontroly VVČ zameranej na rozvoj hudobných schopností detí, monitorovaniu napredovania detí v hudobnej gramotnosti, hodnoteniu realizovaných podporných aktivít, tvorbe portfólia a metodických materiálov,
- vytvorenie hudobného kútika v triedach s adekvátnym vybavením hudobnými nástrojmi,
- zmysluplné a cielené integrované plnenie všetkých vzdelávacích oblastí, vrátane vzdelávacej podoblasti hudobná výchova,
- rozvíjanie praktických i hudobných zručností pedagogických zamestnancov v oblasti hudobno-výchovných činností a aplikovanie efektívnych stratégií VVČ a odporúčaných metodických usmernení podporujúcich hudobnú gramotnosť detí i pozitívny vzťah k hudbe v súlade s vlastnými cieľmi ŠkVP a profiláciou školy.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zdefinovať v rámci učebných osnov ŠkVP stratégie VVČ vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra so zameraním na hudobnú výchovu,
- zamerať rokovania pedagogickej rady na interné vzdelávanie pedagogických zamestnancov, prezentovanie ich poznatkov zo vzdelávania, zistenia vedúceho

pedagogického zamestnanca z kontroly VVČ v rozvoji hudobných schopností detí a monitorovanie napredovania detí,

- vytvoriť v triedach hudobný kútik a vybaviť ho hudobnými nástrojmi,
- aplikovať efektívne stratégie VVČ a odporúčané metodické usmernenia podporujúce hudobnú gramotnosť detí so zabezpečením vzájomného prelínania všetkých vzdelávacích oblastí.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII:

1. Školský vzdelávací program „Dúha,“
2. školský poriadok,
3. denné poriadky tried,
4. triedne knihy,
5. záznamy z pedagogickej diagnostiky,
6. plán VVČ,
7. správa o stave a úrovni VVČ za školský rok 2020/2021,
8. Regionálny projekt „Kolovrátok“
9. štruktúra kariérových pozícií,
10. plán profesijného rozvoja,
11. ročný plán vzdelávania pedagogických zamestnancov,
12. zápisnice z rokovania pedagogických rád,
13. ročný plán vnútorného systému kontroly a hodnotenia detí a zamestnancov školy
14. projekt Kolovrátok.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: PaedDr. Soňa Hanesová

Dňa: 07. 04. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica:

PaedDr. Soňa Hanesová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovední vedúci zamestnanci:

Mgr. Janka Gondová

Vlasta Ozdincová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 19. 04. 2022 v Kokave nad Rimavicou:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Banská Bystrica:

PaedDr. Soňa Hanesová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovední vedúci zamestnanci:

Mgr. Janka Gondová

.....

Vlasta Ozdincová

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Janka Gondová, riaditeľka školy

.....

Vlasta Ozdincová, zástupkyňa riaditeľky pre MŠ

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PaedDr. Soňa Hanesová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti